

Teppo Hujala

Metsätieteet etsivät totuutta ja palvelevat yhteiskuntaa

Hujala T. (2022). Metsätieteet etsivät totuutta ja palvelevat yhteiskuntaa. *Metsätieteen aikakauskirja* 2022-10797. Pääkirjoitus. 2 s. <https://doi.org/10.14214/ma.10797>

Yhteystiedot Itä-Suomen yliopisto, Metsätieteiden osasto, Joensuu

Sähköposti teppo.hujala@uef.fi

Julkaistu 29.12.2022

Suomen metsien hoitoa ja käyttöä koskeva yhteiskunnallinen keskustelu on ollut viime aikoina poikkeuksellisen aktiivista. Mielipidepalstoilla ja sosiaalisessa mediassa metsien monimuotoisuutta, ennallistamista ja hiilinieluja koskevat puheenvuorot ovat paikoin olleet kiivaitakin. Tämä ei ole sinänsä yllättävää, onhan kyse luonnon ja ihmisten hyvinvoinnista kokonaisvaltaisesti ja kauaskantoisesti. Kenties vähemmälle huomiolle on jäänyt, että vaikka metsäkeskustelu välittää ja törmäyttää osallistujien arvoja, argumentoinnissa viitataan yhä enemmän tutkimustietoon – sekä sen puutteisiin.

Esimerkkejä ajankohtaisista metsäkeskustelua jäsentävistä tutkimustuloksista ovat uudet tiedot vanhojen metsäojitusten vesistövaikutuksista sekä lisääntynyt ymmärrys Suomen metsien kasvun viimeaikaisen hidastumisen syistä. Samaan aikaan tutkimustiedon käyttäjät kaipaavat jatkuvapitteisen metsänkasvatuksen seurantakoealoilta täydentyviä tietoja metsänhoidon suosituksia varten. Uusin tunnistettu tiedonpuute koskee elinympäristöjen tilaa: vaikka metsistä ja metsäluonnosta on Suomessa kansainvälisesti katsottuna varsin kattavat tiedot, Euroopan unionin käsittelyssä olevan ennallistamisasetuksen toimeenpano edellyttää uudenlaista kansallisen tason tietopohjaa.

Metsätieteellisellä tiedolla on siis kysyntää ja käyttöä julkisessa metsäkeskustelussa, jota käyvät päätöksentekijät, etu- ja kansalaisjärjestöt, metsäammattilaiset, metsänomistajat sekä muut metsäluonnosta ja metsien käytöstä kiinnostuneet kansalaiset. Tietopohjaisessa päätöksenteossa on tarvetta nimenomaan monitieteiselle metsätieteelliselle tiedolle: metsien puuston ja elinympäristöjen ekologisen tilan kehittymistä koskevan tiedon ohella tutkijoilta voi odottaa uutta tietoa esimerkiksi metsäbiotalouden arvonlisästä ja biopohjaisten metsätuotteiden elinkaarivaikutuksista, ilmastonmuutoksen mukanaan tuomista uusista metsätuhoriskeistä, metsien virkistyskäytön hyvinvointivaikutuksista sekä metsänomistajien arvojen muuttumisesta. Olennaisia ilmiöpohjaisia tietämysalueita ovat muiden muassa myös metsätyövoiman saatavuus, metsäalan yritysten kannattavuus, ilmastoviisas metsänhoito, sekametsien kasvatusta, riistametsänhoito, luonnonläheinen metsänhoito, metsäbioenergian tulevaisuus, luonnontuotealan menestystekijät ja niin edelleen.

Samaan aikaan, kun metsätieteiden tuloksilla on yhteiskunnallista kysyntää ja monien tutkimusten tulokset ovat lähes välittömästi sovellettavissa käytäntöön, on hyvä muistaa tieteen perimmäinen tarkoitus etsiä totuutta sen itsensä vuoksi. Perinteinen jako perus- ja soveltaviin

tieteisiin on mahdollista nähdä tarpeettomaksi tai ainakin tarpeettoman lokeroivaksi: on erilaisia totuutta tavoittelevia tutkimuskysymyksiä ja niillä erilaisia sovellettavuuksia eripituisine aikahorisontteineen. Monet metsätieteelliset tutkimusasetelmat, erityisesti pitkäaikaiskokeet, ovat luonteeltaan sellaisen perustiedon tuottamista, jossa tutkimuksen rahoittajan ja tutkijan pitää yhtäältä olla aikaansa edellä ja toisaalta kärsivällinen, koska kertyvän tiedon soveltamistarve voi tulla pitkälläkin viiveellä. Silloin avainasemaan nousevat avoimet tutkimusaineistot, jotka mahdollistavat aikasarja-analyysit ennalta-arvaamattomiin tutkimuskysymyksiin vastaamiseksi. Vaikka monet tutkimukset jo nykyään ja tulevaisuudessa tehdään simulointimallinnuksina, simuloinnin ohjaamiseksi empiirisen datan tarjoama tietämys tutkittavasta ilmiöstä voi olla ensiarvoisen tärkeää luotettavien mallinnustulosten aikaansaamiseksi.

Tutkijoiden kannattaa ilman muuta vastata metsätieteellisen tiedon yhteiskunnalliseen kysyntään ja tuottaa tarpeellista, käytännössä sovellettavaa tietoa. Kuitenkaan päätöksentekoa välittömästi palveleva tutkimus ei ole vastuullisen tieteen koko tehtäväkenttä. Metsätieteiden tutkimusjärjestelmältä – sekä tutkijoilta että tutkimusjohtajilta ja tutkimuksen rahoittajilta – tarvitaan yhtäältä kykyä vastata nopeasti omilla toimillaan ajankohtaisen päätöksenteon tarpeisiin ja toisaalta rohkeutta valita tutkimusaiheita ja tarkastelunäkökulmia vapaammin, välittömien soveltamisalueiden ulkopuolelta. Menestyvät metsätieteet palvelevat kulloisiakin yhteiskunnallisia tarpeita, mutta ennen kaikkea ne ovat tarpeeksi itsenäisiä ja monipuolisia ollakseen osaavia ja reagoitiherkkiä silloin, kun vielä toistaiseksi tuntemattomat tiedontarpeet nousevat esille.

Teppo Hujala, päätoimittaja